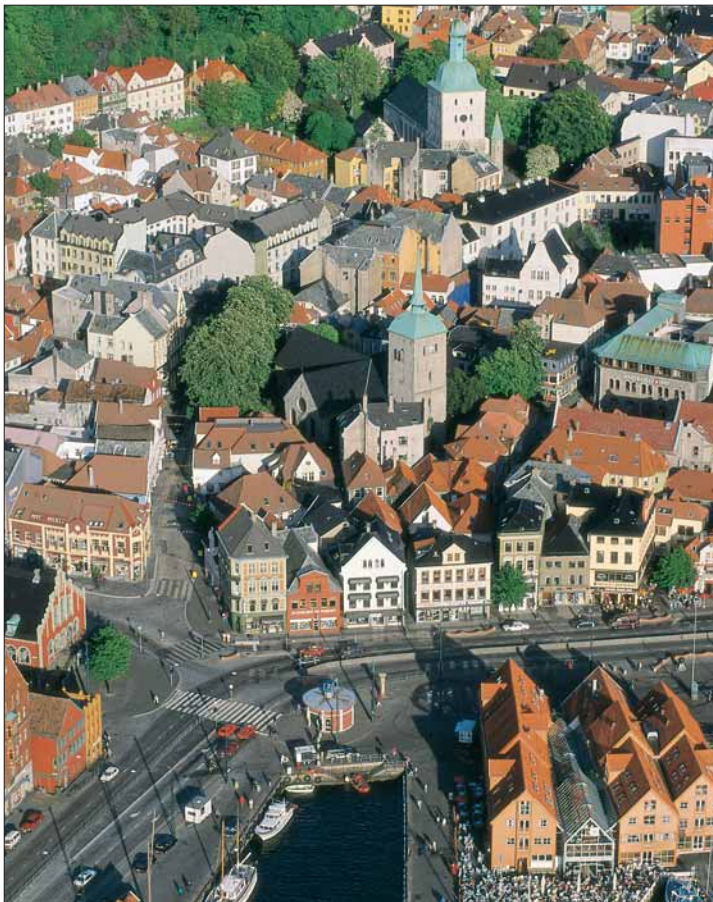

Vågsbunnen

TEMA: Bergen – bysamfunnet ①66

KART: ④436

Vågsbunnen frå 1990. Midt i bildet ser vi Korskirken og Domkirken.

Det Gamle Rådhus markerer begynnelsen på Strandsiden. Det ble bygd av lensherre Valkendorf i 1558. Stiftsgården ble oppført like etter brannen i 1702.

VÅGSBOTN – EN BYDEL I MIDDELALDERBYEN

VÅGSBOTN var navnet på den innerste delen av østbyen: fra *AUTA-ALMENNING* (dagens Vetrilidsalmenning) rundt bunnen av *VÅGEN* til *ALLEHELGENSKIRKEN* (ved nåværende Allehelgensgate). Vågen gikk i tidlig middelalder nesten helt inn til *OLAVSKIRKEN* (Domkirken). Det var en forholdsvis vid bukt innenfor det neset der Korskirken var reist. Området hadde derfor langt mindre utstrekning enn det som i dag kalles Vågsbunnen.

Omkring 1300 lå det fem kirker og minst åtte bygårder i dette området. Gården Vågsbotn var en av dem. Den var i kongens eie, men ble leid ut til tyske skomakere. Skomakerne gav navn til hovedferdselsåren, *SUTARESTRETET* (Kong Oscars gate), med sammenhengende bodbebyggelse på begge sider. En bro (dagens Domkirkegate) knyttet forbindelse over til Strandsiden.

Allerede på 1200-tallet startet oppfyllingen i strandsonen innerst i Vågen. Omkring 1500 var utfyllingen kommet så langt at det langs *SKOSTRETET* var overgang til Strandsiden. Ved utgangen av middelalderen ble byens gamle torg ved *BREIDA-ALMENNING* (Nikolaikirkealmenning) flyttet til byens nye tyngdepunkt i det utfylte området like sør for Korskirken.

Skomakerne utgjorde den største og sterkeste håndverkergruppen i byen. På midten av 1400-tallet var skomakerkvarteret forskjøvet til *SKOMAKERSTRETET* (Skostredet), en vik som nå var utfylt og blitt tørt land. Det var registrert mer enn 60 tyskere på denne tiden og over 70 ved utgangen av middelalderen. □

DE MILDE STIFTELSE

Et vitnesbyrd om at både borgerskapet og myndighetene også tenkte sosialt, er stiftelsene, som Zander Kaaes og Danckert Krohns stiftelse og St. Jørgens hospital i Kong Oscarsgate (bildet)

og Stranges fattighus på Klosteret. Det samme gjelder fattigskoler som Betlehem på Klosteret og Christi Krybbe på Martinskirkens tomt ved Øvregaten fra 1742, landets eldste «folkeskole».

NONNESETER KLOSTER

NONNESETER KLOSTER var et kvinnekloster som antakelig tilhørte cistercienserordenen. Det kan ha vært grunnlagt allerede i første halvdel av 1100-årene. Det er omtalt i *HEIMSKRINGLA* i forbindelse med begivenheter som fant sted i 1135, og i så fall kan det opprinnelig ha vært et benediktinerkvinnekloster.

Etter reformasjonen ble klosteret en del av *VINCENT LUNGES* adelige setegård («Lungegården»). Etter 1705 kom den i borgerlig eie. I 1724 ble en ny hovedbygning bygd over kirkeruinen. Denne bygningen brant i 1891.

Alle spor av klosterets bygninger, bortsett fra klosterkirken, er borte. Av klosterkirken gjenstår en vestre tårnfot fra midten av 1100-årene. Tårnfoten ligger mellom jernbanestasjonen og Bystasjonen. Idag er den brukt som minnehall over krigens ofre. Hvelvet må være det eldste gjenstående hvelv i landet.

Inne i bebyggelsen øst for tårnfoten ligger et lite kapell som må ha vært et sidekapell til koret i den utvidede klosterkirken. Bygningen stammer fra annen halvdel av 1200-årene og har fine gotiske hvelv.